

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/6/2025
Identifikačné číslo spisu: 6121510315
Dátum vydania rozhodnutia: 26.01.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Sedlačková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:6121510315.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Sedlačkovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej v spore žalobcu Základná škola, so sídlom Lachova 1, Bratislava, IČO: 31 780 474, zast. Jurek, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Páričkova 15, Bratislava, IČO: 47 253 983, proti žalovanému Mgr. Ľuboš Sorát - SORIKO, so sídlom Rajčurská ulica 8391/32, Trnava, IČO: 37 036 297, zast. AK JUDr. Monika Rafajová s.r.o., so sídlom Jégého 16999/10, Bratislava, IČO: 56 368 798, o zaplatenie sumy 2.020,- eura s príslušenstvom, vedenom Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 60Cb/30/2021 a o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Cob/48/2023-320 zo dňa 27.8.2024, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5Cob/48/2023-320 zo dňa 27.8.2024 a vec v r a c i a Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinstančný súd“) rozsudkom č. k. 60Cb/30/2021-197 zo dňa 27.10.2025 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.020,- eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 27.5.2020 do zaplatenia a paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40,- eura. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v plnom rozsahu.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že medzi stranami nebolo sporné, že žalovaný a žalobca uzatvorili dňa 13.11.2019 Zmluvy o pobyte v Sorikoškole č. 042020, predmetom ktorých bola účasť 101 detí na pobyte v škole v prírode, ktorej program, inštruktorov, ubytovanie a stravu spĺňajúce bezpečnostné a hygienické normy a zdravotníka so základným zdravotníckym vybavením mal zabezpečovať žalovaný. Záloha za jedno dieťa bola vo výške 20,- eura, záloha v celkovej výške 2.020,- eura bola uhradená žalobcom na účet žalovaného dňa 27.11.2019. V dôsledku pandemickej situácie vzniknutej na území Slovenskej republiky v prvom štvrtroku 2020 žiaci žalobcu nenastúpili na pobyt v škole v prírode tak, ako bolo dohodnuté v zmluve. Žalobca po zaplatení zálohy, pred nástupom na pobyt požiadal o stanovisko Regionálny úrad verejného zdravotníctva Prievidza, ktorý mu udelil súhlas s realizáciou pobytu. Vzhľadom na vývoj pandemickej situácie na území SR žalobca podal odvolanie voči

predmetnému rozhodnutiu, v nadväznosti na čo Regionálny úrad verejného zdravotníctva Prievidza odvolaniu v plnom rozsahu vyhovel a napadnuté rozhodnutie sa v rámci autoremedúry zmenil tak, že jeho výrok znie nasledovne: Žiadosti účastníka konania: Základná škola, Lachova 1, 851 03 Bratislava, IČO: 31 780 474 sa nevyhovuje a s návrhom na poriadanie zotavovacieho podujatia pre deti a mládež školy v prírode podľa § 13 ods. 4 písm. d) zákona č. 355/2007 Z. z. v Chate Homôlka, 972 28 Válská Belá v dobe od 11.5.2020 do 15.5.2020 s počtom 101 žiakov, 8 pedagogickými pracovníkmi a 1 zdravotníkom sa nesúhlasí. V konaní je zrejmé nesporné skutkové tvrdenie, že v dôsledku šírenia Covid-19 na území SR došlo k obmedzeniu uskutočňovania podujatí vrátane pobytu žiakov v škole prírode. Sám žalovaný v priebehu konania uviedol, že v období od marca 2020 do júna 2020 nebol ním realizovaný ani jeden pobyt, z čoho je zrejmé, že nielen žiaci žalobcu nenastúpili na pobyt v škole v prírode, ale aj žiaci iných škôl postupovali rovnako. Skutočnosť, že žalovaný ponúkol žalobcovi možnosť zúčastniť sa pobytu v škole v prírode v náhradnom termíne, v konaní nebola sporná. Rovnako nebolo sporná ani skutočnosť, že žalobca neprejavil o účasť v škole v prírode v náhradnom termíne záujem. Žalovaný sa v konaní bránil tým, že prejavil ústretovosť vo vzťahu k žalobcovi tým, že mu ponúkol uskutočnenie pobytu v škole v prírode podľa podmienok dohodnutých v zmluvách v náhradnom termíne. Žalobca túto ponuku neprijal, pričom súd prvej inštancie zdôraznil, že žalobcovi žiadny právny predpis neukladá povinnosť prijať ponuku realizácie náhradného pobytu. Zmluvu o pobyte vyhodnotil konajúci súd ako fixnú zmluvu. Školy boli v rámci pandemických opatrení do júna 2020 povinne zatvorené. Dňa 30.9.2020 vyšlo usmernenie ministra školstva, v zmysle ktorého sa neodporúčalo vôbec usporadúvať aktivity, akými sú školy v prírode alebo lyžiarske kurzy. Z vykonaného dokazovania zároveň nevyplývalo ani len skutkové tvrdenie žalovaného, že v prípade nastúpenia detí na pobyt, či už v riadnom alebo náhradnom termíne, by zabezpečil požiadavky kladené na žalobcu ministerstvom školstva, v zmysle ktorých bolo potrebné zabezpečiť, aby nedochádzalo k stretávaniu žiakov z rôznych tried alebo aby nesedeli pri stole viac ako 4 deti. Žalovaný žalobcovi neprezentoval ani to, že by zabezpečil plnenie takých podmienok v rámci vyučovania školy v prírode, že sa budú žiaci testovať na prítomnosť koronavírusu. Medzičasom, od mája 2020 už žiaci, ktorí mali nastúpiť na pobyt v Sorikoškole, sa stali žiakmi 2. stupňa základnej školy, pričom škola v prírode pre žiakov 2. stupňa nie je súčasťou štátneho vzdelávacieho programu, dotácia na školu v prírode sa na nich nevťahuje, teda nebolo možné, aby sa zúčastnili náhradného pobytu. Prvoinštančný súd k argumentácii žalovaného, že RÚVZ Prievidza vyjadril nesúhlas s realizáciou pobytu žiakov v škole v prírode až na základe odvolania žalobcu, uviedol, že bez ohľadu na rozhodnutie RÚVZ Prievidza, zohľadniac celospoločenskú situáciu v období mesiaca máj 2020 a súvisiace protipandemické opatrenia, bolo povinnosťou žalobcu postupovať tak, aby sa eliminovalo riziko šírenia koronavírusu, pričom pobyt detí v škole v prírode v termíne 11.5.2020 - 14.5.2020 by nepochybne riziko predstavoval. Žalovaný sa v konaní bránil tým, že bol pripravený pobyt pre žiakov realizovať napriek začínajúcej pandémie. Od žalobcu však nebolo možné spravodlivo požadovať, aby sa žiaci dostavili do zariadenia, kde sa mala škola v prírode konať, nakoľko by tým mohlo dôjsť k ohrozeniu ich zdravia. Dodatočná nemožnosť plnenia sa posudzuje objektívne. Kľúčovou podmienkou dodatočnej nemožnosti plnenia je jej trvalý charakter. Povinnosť dlžníka plniť zaniká bez ďalšieho, v dôsledku čoho nebude pohľadávka veriteľa z pôvodného záväzkového vzťahu uspokojená. Tým nie sú dotknuté prípadné nároky veriteľa na náhradu škody, vydanie bezdôvodného obohatenia, zaplatenie zmluvnej pokuty a pod. Pri obojstranne zaväzujúcich (synalagmatických) právnych vzťahoch (čo je prípad žalobcu a žalovaného) majú korelujúce záväzky vzájomný charakter plnenia a protiplnenia; pričom nemusí ísť nevyhnutne o záväzky so vzájomne podmieneným plnením. Ak nemožnosťou plnenia zanikne niektorý zo vzájomných záväzkov, nie je udržateľná ani existencia záväzku na jemu zodpovedajúce protiplnenie, prostredníctvom ktorého mala byť realizovaná ekonomická hodnota zaniknutého záväzku a samotná kauza záväzkového vzťahu. Vzájomný záväzok druhej strany na protiplnenie z tohto dôvodu zaniká, spolu so zánikom povinnosti dlžníka plniť pre dodatočnú nemožnosť. Pokiaľ už druhá strana plnila, tak ako žalobca v prejednávanej veci (zloženie zálohy na účet žalovaného vo výške 2.020,- eura), má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, keďže plnil z právneho dôvodu, ktorý následne odpadol (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žiaci ZŠ Lachová nenastúpili na pobyt v škole v prírode, vzhľadom na vážnosť pandemickej situácie na území Slovenskej republiky. Bolo objektívne nemožné v zmysle § 575 Občianskeho zákonníka, aby sa pobyt v škole v prírode v danom období realizoval. Objektívna nemožnosť plnenia mala za následok

zánik záväzkového vzťahu zo zákona. V konaní bolo žalobcom tvrdené a aj preukázané, že plnenie nebolo možné uskutočniť ani za sťažených podmienok (konanie školy v prírode by bolo v rozpore s právnou úpravou aktuálnou v čase pandémie), ani s väčšími nákladmi (otázka zvýšenia nákladov za účelom realizácie pobytu vôbec nebola v tomto konaní žalovaným spomínaná) alebo až po dojednanom čase (nakoľko medzičasom žiaci, ktorí sa mali zúčastniť pobytu, stali sa žiakmi 2. stupňa základnej školy). Odstúpenie žalobcu od zmluvy v roku 2021 považoval prvoinštančný súd za odstúpenie bez právnych účinkov, nakoľko odstúpenie sa týkalo už zaniknutej zmluvy. Nastúpenie žiakov na pobyt by znamenalo nebezpečenstvo šírenia koronavírusu nielen medzi maloletými deťmi, ale následne, po návrate do domáceho prostredia (vzhľadom na to, že prezenčná výučba v rozhodnom čase neprebíhala) aj riziko nákazy ostatných rodinných príslušníkov. Žalovaný síce ponúkol žalobcovi možnosť zúčastniť sa pobytu v škole v prírode v náhradnom termíne, túto ponuku však žalobca neprijal. Vzhľadom na to, že medzi žalobcom a žalovaným nedošlo k dohode ohľadom uskutočnenia pobytu v škole v prírode v náhradnom termíne, žalovaný je povinný vrátiť žalobcovi zálohu vo výške 2.020,- eura.

3. Krajský súd v Bratislave, ako súd odvolací, napadnutým rozsudkom č. k. 5Cob/48/2023-320 zo dňa 27.8.2024 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol a súčasne zmenil výrok II. o náhrade trov konania tak, že žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol tak, že žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že za nespornú považuje skutočnosť, že v dojednanom čase, t. j. v čase od 11.5.2020 do 15.5.2020 pobyt, ktorý je predmetom konania, nebolo možné zrealizovať pre nesúhlasné rozhodnutie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva ako odvolacieho orgánu Číslo: B/2020/00553-HDM/002980 zo dňa 14.5.2020. Je právne nevýznamné, na koho podnet a kedy bolo toto rozhodnutie vydané, keďže označený orgán verejnej správy v odôvodnení svojho rozhodnutia označil konkrétne právne akty a ich ustanovenia, ktoré vykonaniu pobytu bránili. Už tieto zákonné ustanovenia bránili vykonaniu pobytu v dojednanom čase bez toho, aby sa žalobca ich aplikácie musel dovolávať. Vykonaniu pobytu v dojednanom čase teda bránila prekážka právneho charakteru, nie skutkového, ako to vyvodil súd prvej inštancie. V priebehu konania súd prvej inštancie teda správne skonštatoval, že bolo objektívne nemožné, aby sa pobyt škole v prírode v danom období realizoval. V nadväznosti na objektívnu nemožnosť plnenia v dojednanom čase sa odvolací súd zaoberal tým, či zmluvy o pobyte predstavujú fixnú zmluvu. Žalobca túto skutočnosť tvrdil, žalovaný popieral a súd prvej inštancie takýto charakter v odôvodnení napadnutého rozsudku tvrdil, avšak bez akéhokoľvek odôvodnenia. Pretože predmetom konania je nepochybne obchodnoprávny vzťah, je na tento vzťah potrebné aplikovať príslušné (vyššie citované) ustanovenie ObZ, podľa ktorého je fixnou zmluvou iba taká zmluva, z obsahu ktorej vyplýva, veriteľ nemá záujem na splnení záväzku po dobe určenej pre jeho plnenie. Odvolací súd zastával názor, že z dojednaných zmlúv takáto skutočnosť nevyplýva ani vo vzťahu k jednej zmluvnej strane. Uviedol, že z obsahu súdneho spisu nepochybne vyplýva, že žalovaný nebol v omeškaní s plnením záväzku poskytnúť dojednané služby, práve naopak, podľa odvolacieho súdu sa do omeškania dostal žalobca so záväzkom zabezpečiť účasť detí na pobyte. Z obsahu dojednaných zmlúv taktiež nevyplýva ani to, že by žalovaný nemal záujem plniť zmluvu v inom, ako dojednanom termíne (čo napokon vyplýva aj z listov žalovaného, ktoré adresoval žalobcovi a v ktorých navrhoval iný termín pobytu). Z týchto dôvodov nemožno dojednané zmluvy považovať za fixné. Podľa mienky odvolacieho súdu bolo objektívne nemožné, aby sa pobyt škole v prírode v dojednanom čase realizoval v dôsledku prekážky právneho charakteru, čo však samotné nepostačovalo na záver o dodatočnej nemožnosti plnenia. Dodatočná nemožnosť plnenia ako dôvod zániku záväzku pre právne prekážky v súlade s § 352 ods. 2 ObZ vyžaduje, aby išlo o právne prekážky trvalého charakteru, v prípade právnych predpisov, aby ich účinnosť nebola časovo obmedzená. Právne predpisy, na ktorých bolo založené odvolacie rozhodnutie úradu verejného zdravotníctva zo dňa 14.5.2020 boli časovo ohraničené, a to buď konkrétnou dobou (Opatrenie Úradu verejného zdravotníctva SR číslo: OLP/2595/2020 zo dňa 15.3.2020 bolo obmedzené na obdobie 14 dní od 16.3.2020 od 6.00 hod), alebo hornú časovú hranicu vymedzoval údaj „do odvolania“. Preto nemožno tvrdiť, že by právne prekážky, brániace uskutočneniu pobytu boli trvalého charakteru, resp. že by ich účinnosť nebola časovo ohraničená. Ak by prekážky brániace uskutočneniu pobytu boli skutkového charakteru (čo však podľa

odvolacieho súdu v konaní preukázané nebolo), potom by sa na zánik záväzku (zmluvy o pobyte) vyžadovalo, aby žalobca (§ 352 ods. 3 ObZ) podľa § 575 ods. 2 OZ preukázal, že plnenie nebolo možné uskutočniť ani za sťažených podmienok alebo s väčšími nákladmi alebo až po dojednanom čase. Ak bolo možné pobyť uskutočniť aspoň s využitím jednej zo skôr označených alternatív, potom nejde o dodatočnú nemožnosť plnenia podľa § 575 ods. 2 OZ. Aj napriek skutočnosti, že opatrenia prijaté žalobcom sú pochopiteľné, nemožno súhlasiť s tým, že pobyť nebolo možné uskutočniť po dojednanom čase (teda v čase výrazného zlepšenia stavu pandémie, ku ktorému nepochybne došlo). V tejto súvislosti nemožno akceptovať tvrdenia (žalobcu a súdu prvej inštancie), že pobyť v neskoršom termíne nebolo možné realizovať z dôvodu, že bol určený pre žiakov prvého stupňa a žiaci, ktorí zaplatili zálohu sa stali žiakmi vyššieho stupňa. Zmluva o pobyte takúto podmienku neobsahuje a nebola uzatvorená s konkrétnymi žiakmi, ale so žalobcom. Taktiež zmluva nebola viazaná na žiadne konkrétne osoby, a teda nič nebránilo tomu, aby sa pobytu v neskoršom termíne zúčastnili iní žiaci žalobcu. V prípade, že prekážku realizácie pobytu predstavoval akýkoľvek stav (skutkový alebo právny), súvisiaci s pandemiou Covid-19 (rôzne povinnosti, zákazy a odporúčania), nemohol mať za následok trvalý charakter nemožnosti plnenia, keďže aj v danom čase bolo možné predpokladať, že pandémie časom ustúpi a teda, že protipandemické opatrenia budú zmiernené alebo zrušené. Táto prekážka s ústupom pandémie nepochybne odpadla, preto nemožno tvrdiť, že mala trvalý charakter, ktorý nemožnosť plnenia podľa § 575 ods. 2 OZ predpokladá. Na základe všetkých skôr uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že k zániku záväzku, uzavretého účastníkmi konania (zmlúv o pobyte) v dôsledku dodatočnej nemožnosti plnenia nedošlo. K ďalšiemu žalobcovmu tvrdenému zániku záväzku odstúpením od zmluvy listom zo dňa 20.10.2021, ktorého dôvodom bolo nesúhlasné stanovisko regionálneho úradu verejného zdravotníctva Prievidza zo dňa 14.5.2020, odvolací súd uviedol, že zmluvy o pobyte neobsahujú žiadne dojednanie o možnosti odstúpiť od zmlúv. V samotnom odstúpení od zmluvy, ani v priebehu súdneho konania žalobca netvrdil žiadny konkrétny právny dôvod, s ktorým zákon spája odstúpenie od zmluvy. Vo všeobecnosti však zákon umožňuje odstúpiť od uzatvorenej zmluvy najmä v prípade porušenia povinnosti druhou zmluvnou stranou. Ani takéto porušenie povinnosti žalovaným žalobca v konaní neuviedol. Z uvedeného dôvodu odvolací súd nevzhladol ako platné odstúpenie od zmlúv, a teda ani to, že zmluvy týmto spôsobom zanikli. Žalobca svoj nárok vyvodzoval aj z písomného uznania záväzku žalovaným (listom žalovaného zo dňa 18.05.2020), vo vzťahu ku ktorému odvolací súd uviedol, že ak by aj žalovaný záväzok uznal, toto uznanie nemá žiadne právne účinky z dôvodu, že žalovaný v konaní vyvrátil vyvrátiteľnú právnu domnienku o existencii záväzku v čase jeho uznania.

5. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca zastúpený advokátom v zákonnej lehote dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňoval § 420 písm. f) CSP.

6. Dovolateľ namietal, že odvolací súd vo svojom rozsudku dospel k diametrálne odlišným záverom ako súd prvej inštancie, žalobca, ba dokonca aj žalovaný. Uviedol, že zo záverov súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu zhodne vyplýva, že nebolo objektívne možné, aby sa pobyť školy v prírode v danom období realizoval. Hoci žalovaný tvrdil, že nedošlo k platnému uznaniu dlhu podľa § 323 a nasl. Obchodného zákonníka na vrátenie peňažného plnenia, odvolací súd mal za to, že došlo, avšak mal za to, že žalovaný v konaní vyvrátil vyvrátiteľnú právnu domnienku o existencii v záväzku v čase jeho uznania a to tým, že nedošlo k zániku záväzkov (bod 95. a 96. rozsudku). V tomto smere súd poukázal na rozhodnutie NS ČR, 29Cdo81584/2000. S takýmto výkladom sa dovolateľ nestotožňuje. V prvom rade v tejto otázke vychádzal odvolací súd z rozhodnutia súdu odlišnej krajiny, starého 24 rokov, čo naozaj nie je málo. Okrem toho, vychádzal z neplatnej lízinguovej zmluvy, z ktorej sa už odvíjala povinnosť iba jednej strany, a to údajného dlžníka. Veriteľ nebol v ďalšom povinný poskytnúť dlžníkovi plnenie, len prijať plnenie od dlžníka. V prejednávanej veci ostali doposiaľ nesplnené záväzky oboch strán, a to záväzok žalovaného na poskytnutie pobytu eventuálne vrátenie zaplatenej ceny za pobyť, čomu koreluje právo žalobcu (ale aj povinnosť) prijať plnenie buď vo forme pobytu alebo vo forme vrátenia finančných prostriedkov. V prejednávanej veci ostala sporná otázka, či má žalobca právo na vrátenie ceny za pobyť alebo právo požadovať realizáciu pobytu, eventuálne, či si žalobca môže vybrať, ktoré právo od žalovaného bude požadovať. Túto spornú otázku si strany vyriešili sami, a to dohodou (o uznaní záväzku, urovnaní), keď žalobca požiadal žalovaného, aby mu vrátil peniaze (offerta). Žalovaný uviedol, že požiadavku na vrátenie považuje za oprávnenú (akceptácia), kedy sa stretli vzájomné prejavy strán a

došlo k odstráneniu sporných práv medzi stranami, v tom smere, či žalobcovi vzniká právo na vrátenie finančných prostriedkov, eventuálne právo na náhradný pobyt. Aj napriek jasne formulovanej dohode medzi stranami, odvolací súd dospel k záveru, že síce žalovaný uznal peňažný záväzok žalobcovi, zároveň vyvrátil domnienku o tom, že takýto záväzok trval, čím bezdôvodne v rozpore s požiadavkou na princíp právnej istoty a zásady súkromného práva o preferencii zmierlivého vyriešenia veci, zasiahol do zjavnej dohody strán, kde sa stretol návrh, požiadavka, oferta s akceptáciou, súhlasom, uznaním za oprávnené a pod. V tomto smere nie je právne významná tá skutočnosť, že žalovaný v liste uviedol, že momentálne nie je schopný svoj peňažný záväzok splniť, nakoľko aktuálne nakúpil posteľ. Navyiac, toto tvrdenie žalovaného sa ukázalo ako nepravdivé, nakoľko pôsobil len ako sprostredkovateľ a na otázky, aké náklady mu vznikli v rozhodnom období nevedel žiadne špecifikovať, pričom uvádzal, že bežne medzi jeho náklady patria len náklady na animátorov a cestovné (teda žiadne posteľe, či nábytok).

7. Dovolateľ za nesprávny považuje aj právny záver odvolacieho súdu v bode 80. rozsudku, podľa ktorého „v prípade, že prekážku realizácie pobytu predstavoval akýkoľvek stav (skutkový alebo právny), súvisiaci s pandemiou Covid-19 (rôzne povinnosti, zákazy a odporúčania), nemohol mať za následok trvalý charakter nemožnosti plnenia, keďže aj v danom čase bolo možné predpokladať, že pandémia časom ustúpi a teda že protipandemické opatrenia budú zmiernené alebo zrušené. Táto prekážka s ústupom pandémie nepochybne odpadla, preto nemožno tvrdiť, že mala trvalý charakter, ktorý nemožnosť plnenia podľa § 575 ods. 2 OZ predpokladá.“ V čase obdobia začiatku pandémie (jar 2020) nikto nevedel predpokladať, kedy a či pandémia ustúpi a či s prihliadnutím na uplynulý čas bude mať záväzok ešte význam pre niektorú zo strán. A keďže pobyt sa mal uskutočniť na samom začiatku pandemickej situácie v máji 2020, je požiadavka odvolacieho súdu o údajnom predpoklade ústupu a možnej realizácii v niektorom z ďalších X rokov (ktoré nedokázal zdefinovať) žiaden odborník, a už vôbec nie žalovaný, ktorý mal náhradný termín ponúknuť) neprimeraná. Dovolateľ v tejto súvislosti poukázal na súdnu prax, v zmysle ktorej „právo nikdy nemôže byť interpretované len striktno formalisticky či mechanicky, lebo taký prístup so sebou nesie celkom nepriaznivé dôsledky. Právo totiž neexistuje preto, aby také nerozumné, nelogické a nespravodlivé dôsledky legitimizovalo, ale preto, aby prinášalo racionálne a spravodlivé usporiadanie vzťahov medzi stranami sporu, či medzi jednotlivcami“ (4Cdo 196/2019, 4Cdo/88/2019). Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd sa v prejednávanej veci odklonil od ustálenej praxi dovolacieho súdu, ktorá formalistický a neracionálny prístup kritizuje. Odvolací súd svojím mechanickým prístupom nevytvoril spravodlivé usporiadanie vzťahov medzi stranami, keď v rozpore s právom a princípom legitímnych očakávaní formalisticky založil stav, ktorým „zbavil“ povinnosti žalovaného na akékoľvek plnenie, za ktoré dostal zaplatené. Pri nemožnosti plnenia podľa § 575 OZ ide o následnú nemožnosť plnenia (po vzniku zmluvy o pobyte), pričom právny úkon je platný, avšak objektívna nemožnosť, ktorú vyjadril súd spôsobuje zánik záväzku (zmluvy). V prípade pobytu nie je možné uvažovať o dodatočnom plnení, nakoľko zmluva o pobyte je svojou povahou tzv. fixná zmluva (§ 518 OZ), ktorá nemožnosťou plnenia automaticky zaniká. Objednávateľ má v takom prípade právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré bude pozostávať zo zaplatenej ceny pobytu. Odvolací súd v zhode so žalovaným tvrdí, že nemožnosť plnenia mala len prechodný charakter a preto po odpadnutí, tzv. solučnej prekážky bolo možné záväzok splniť, a preto nezanikol. Podmienkou prechodného charakteru je však jeho určenie, spôsob určenia a predpoklad dodatočného splnenia (napr. oneskorenie dodania tovaru o 15 dní). Nie však dlhodobé obmedzenia. Súdna prax za trvalú prekážku považuje aj trvanie v dĺžke pár mesiacov, alebo ak je nemožnosť daná právoplatným rozhodnutím orgánu (teda totožná situácia ako v tomto prípade). Ak odvolací súd so zreteľom na uvedené dospel k záveru, že peňažný záväzok medzi žalobcom a žalovaným nie je daný, ide o skutkový záver neudržateľný, ktorý je v extrémnom rozpore so skutkovým stavom. Týmto postupom odvolacieho súdu pri hodnotení skutkového a právneho stavu došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces a zároveň k naplneniu dovolacieho dôvodu v zmysle § 431 ods. 1 v spojení s § 420 písm. f) CSP. Ako dospel odvolací súd k presvedčeniu prechodnosti charakteru náležite neobjasnil, keď sa v rozhodnutí obmedzil len na to, že bolo možné predpokladať, že pandémia ustúpi. Odvolací súd však neuviedol ako k takémuto záveru dospel, na základe čoho dospel k presvedčeniu o ustúpení pandémie, tomu, že k ustúpeniu pandémie príde v primeranom čase a tým, že po jej ustúpení možno od strán spravodlivo požadovať, aby záväzok plnili, ak by to aj teoreticky možné bolo. Taktiež neobjasnil, ako mohli strany na jar 2020 predpokladať, kedy a za akých okolností k ustúpeniu pandémie dôjde, resp. má dôjsť.

8. Dovolateľ ďalej namietal, že odvolací súd nepostupoval v súlade s princípom právnej istoty, na ktorý kladie zákonodarca osobitný dôraz v čl. 2 ods. 1 CSP. Taktiež žalobca legitímne očakával, že ak zaplatil za niečo, čo „nedostal“, má právo na vrátenie prostriedkov. Hoci ide o obchodnoprávny spor, žalobca nie je podnikateľom, aby znášal podnikateľské riziko, nakoľko ide o rozpočtovú organizáciu, ktorá vo verejnom záujme plní úlohy v oblasti vzdelávania detí. Meter, ktorý odvolací súd zvolil, je preto neprímerane tvrdý. Odvolací súd vydaním formálneho a arbitrárneho rozhodnutia, porušil práva žalobcu na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Navyše o tom, že odvolací súd má iný právny názor, ako súd prvej inštancie, sa žalobca dozvedel až z vyhláseného rozhodnutia, čo je v rozpore s princípom zákazu prekvapivého rozhodnutia. Odvolací súd nepostupoval predvídateľne, keď žalobca nemal odkiaľ vedieť, že odvolací súd uvažuje v intenciách iných právnych záveroch, aké boli v konaní učinené doposiaľ a nemohol sa voči tomu brániť a argumentovať. Odvolací súd sa nevysporiadal ani so skutočnosťami, ktoré boli zistené výsluchom strán a tieto nezohľadnil, čím porušil právo žalobcu na spravodlivé súdne konanie. Na pojednávaní zo dňa 19.5.2022 súd vykonal výsluch žalovaného, ktorý argumentuje tým, že prejavil záujem a údajnú ústretovosť a to tak, že ponúkol náhradný pobyt. Požiadavky, resp. podmienky náhradného pobytu nepreukázal a z neskoršieho dokazovania - výsluchu žalovaného vyplynulo, že by ani objektívne nebolo možné zrealizovať pobyt ani v dodatočnom termíne. Neskôr sa žalobca dozvedel, že cieľom takejto formy správania žalovaného bolo prinútiť žalobcu, aby podpísal antيداتovanú zmluvu v čase, keď bolo verejne známe, že pobyty sa nebudú dať realizovať, ale Ministerstvo školstva preplatí náklady vrátane storno poplatkov. Ak žalovaný tvrdí, že by záväzok riadne splnil, tak takýto postup by bol rozporný s vtedajšou právnou úpravou. Z uvedených dôvodov je právny názor súdu o nemožnosti plnenia správny. Dovolateľ poukázal tiež na skutočnosť, že záloha v uplatňovanej výške bola vyzbieraná od 101 rodičov žiakov, ktorí žiadajú svoje peniaze späť.

9. Ďalej žalobca poukázal na odpoveď žalovaného na vrátenie zálohy zo dňa 23.6.2020, v ktorej žalovaný výslovne uviedol, že požiadavku na vrátenie zálohy považuje za oprávnenú, avšak nemá prostriedky na úhradu finančného záväzku. Nedostatok prostriedkov však nespôsobuje zánik záväzku. Dôkazné bremeno o zániku záväzku v medziobdobí od jeho uznania do času, kým o ňom nerozhodne súd je na dlžníkovi, nie veriteľovi. Na rozdiel od občianskoprávnej úpravy uznania dlhu, nevyžaduje sa určenie výšky ani právneho dôvodu záväzku, ktorý sa uznáva; stačí, ak bude z obsahu úkonu uznania záväzku záväzok, ktorý sa uznáva, bezpečne identifikovateľný (napr. odkazom na zmluvu, z ktorej záväzok vznikol; na faktúru, ktorou sa záväzok kvantifikuje a žiada o uhradenie, pokiaľ sa z nej záväzok dá identifikovať) a odlišiteľný od iných záväzkov prípadne existujúcich medzi dlžníkom a veriteľom. Ak úkon uznania neobsahuje žiadne spresnenie ohľadne rozsahu, v akom sa záväzok uznáva, má sa za to, že sa uznáva celý - v úkone uznania identifikovaný - záväzok. Rovnako nie je nevyhnutné, aby bolo v akte uznania použité slovo „uznanie“, pokiaľ bude zo znenia tohto úkonu zrejmé, že dlžník chcel vyjadriť uznanie svojho dlhu. Uznanie záväzku teda znamená aj vyjadrenie, že požiadavka na zaplatenie požadovanej sumy je oprávnená.

10. Z uvedených dôvodov dovolateľ žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobe vyhovie a žalovaného zaviazhe k plnej náhrade trov konania pred všetkými inštanciami, eventuálne, aby rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

11. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu zo dňa 7.1.2025 uviedol, že dovolanie žalobcu nespĺňa náležitosti dovolania podľa príslušných ustanovení CSP a malo by byť s ohľadom na § 447 písm. d) CSP odmietnuté. V prípade, ak dovolací súd neodmietne dovolanie, mal by v zmysle § 448 CSP dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

12. Žalovaný považuje žalobcom zvolený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP za vymyslený, neexistujúci a nevymedzený riadne v zmysle požiadaviek § 428 CSP. Žalobca podľa názoru žalovaného naprieč celým dovolaním iba vágne konštatoval údajné pochybenia Krajského súdu v Bratislave a nikde v dovolaní neidentifikoval údajné vady, ktoré by mali byť oným nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces tak, ako to vyžaduje § 420 písm. f)

CSP. Žalovanému nie je jasné, ktoré konania a/alebo opomenutia konania odvolacieho súdu majú byť údajným nesprávnym procesným postupom a nevie sa k nim preto náležite vyjadriť. Zároveň, ak by aj dovolací súd z vágnych tvrdení žalobcu identifikoval údajné konania a/alebo opomenutia konania odvolacieho súdu, žalovaný namietal, že v dovolaní chýba odôvodnenie vážnosti týchto konaní a/alebo opomenutí konania na to, aby zakladali porušenie práva na spravodlivý proces žalobcu. Nemožno totiž prijať záver, že prípadný každý nesprávny procesný postup odvolacieho súdu je takým nesprávnym procesným postupom naplňujúcim podmienku dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

13. Žalovaný mal ďalej za to, že žalobca si účelovo zvolil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, aby vec nepodliehala, tzv. majetkovému cenzu (ratione valoris) podľa § 422 ods. 1 písm. a) CSP a aby o jeho dovolaní dovolací súd konal bez ďalšieho. Žalobca poukázal na neúplnosť a nepresnosť návrhu žalobcu, ktorý nespĺňa požiadavky dovolacieho návrhu, ktorý je obligatórnou súčasťou dovolania v zmysle ustanovenia § 428 CSP z dôvodu jeho vágnosti a nevykonateľnosti.

14. Žalovaný ďalej namietal nedostatočné odôvodnenie dovolania v rozpore s povinnosťou podľa § 150 CSP úplne a pravdivo tvrdiť. Žalobca v dovolaní podľa mienky žalovaného porušil vyššie uvedenú povinnosť uvádzať úplné tvrdenia, resp. substancovane tvrdiť. Žalobca dlhodobo počas celého konania uvádzal iba nesubstancované tvrdenia, nepredkladal riadne tvrdenia, ktoré by prepojal s predloženými dôkazmi a neuvádzal svoju právnu argumentáciu. K tvrdeniu žalobcu, že došlo k dohode medzi stranami sporu a uznaniu záväzku žalovaným žalovaný opakovane uviedol, že odmieta existenciu akejkoľvek dohody medzi stranami sporu alebo uznania záväzku žalovaným. Žalobca v dovolaní tvrdil, že odvolací súd nesprávne právne posúdil vec existencie prekážky plnenia podľa § 575 ods. 2 OZ pri vyhodnocovaní charakteru zmluvy uzatvorenej medzi stranami sporu a že odvolací súd uvedené nedostatočne zdôvodnil v rozsudku a zároveň odvolaciemu súdu vyčítal prílišný mechanický a formalistický prístup. Uvedené tvrdenia žalovaný taktiež popiera a považuje rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto veci za vecne a právne správne. Žalovaný nepripúšťa akékoľvek špekulácie žalobcu o tom, že v prejednávanej veci bola pandémia Covid-19 trvalou prekážkou pre plnenie zo zmlúv uzatvorených medzi stranami sporu odvodňujúcou trvalú nemožnosť plnenia. Odvolací súd správne vyhodnotil charakter zmlúv, charakter prekážky, ako aj neexistenciu zániku zmlúv (body 69. až 89. odvolacieho rozsudku) na viac ako piatich stranách odôvodnenia. Odvolací súd sa obsiahlo vyjadril (body 82. až 83. odvolacieho rozsudku) dokonca aj k údajnej súdnej praxi, ktorú žalobca uvádzal opäť aj v dovolaní. Špeciálne žalovaný poukázal na skutočnosť, že odvolací súd vyzval obe strany a žiadal nad rámec štandardných podaní prezentovať tvrdenia k vybraným ustanoveniam Obchodného zákonníka. Je preto evidentné, že žalobca mal dostatočný priestor tvrdiť, tvrdiť dokonca substancovane a riadne tak, aby preukázal svoj nárok v konaní.

15. Najvyšší súd ako súd dovolací (podľa § 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu zastúpená advokátom v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

16. Rekapituláciou skutkového a právneho stavu dovolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie priznal žalobcovi právo na zaplatenie žalovanej sumy titulom bezdôvodného obohatenia, keď mal za to, že v danom prípade nastala (objektívna) nemožnosť plnenia (t. j. nemožnosť uskutočniť pobyt v prírode pre žiakov ZŠ). Naproti tomu odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietol. Mal za to (rovnako ako súdu prvej inštancie), že bolo objektívne nemožné, aby sa pobyt školy v prírode v danom období realizoval, a teda vykonaniu pobytu bránila prekážka právneho charakteru. Po tomto konštatovaní sa odvolací súd zaoberal tým, či zmluvy o pobyte predstavujú fixnú zmluvu, pričom dospel k záveru, že predmetné zmluvy takýto charakter nemajú. Ďalej poukázal na § 352 ods. 2 Obchodného zákonníka a uviedol, že citované ustanovenie vyžaduje, aby išlo o právne prekážky trvalého charakteru. K právnym predpisom, na ktorých bolo založené odvolacie rozhodnutie úradu verejného zdravotníctva zo dňa 14.5.2020 uviedol, že tieto boli časovo ohraničené, a to buď konkrétnou dobou (Opatrenie Úradu verejného zdravotníctva SR číslo: OLP/2595/2020 zo dňa 15.3.2020 bolo obmedzené na obdobie 14 dní od 16.3.2020 od 6.00 hod) alebo hornú časovú hranicu vymedzoval údaj „do odvolania“. Preto podľa názoru odvolacieho súdu nemožno tvrdiť, že by právne prekážky brániace uskutočneniu pobytu boli

trvalého charakteru, resp. že by ich účinnosť nebola časovo ohraničená. Ak by sa aj v danom prípade jednalo o prekážky skutkového charakteru (čo podľa odvolacieho súdu preukázané nebolo), potom mal odvolací súd za to, že bolo možné pobyť uskutočniť po dojednanom čase, čo má za následok, že nejde o dodatočnú nemožnosť plnenia podľa § 575 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

17. V kontexte vyššie uvedeného odôvodňoval dovolateľ prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP tým, že „odvolací súd nepostupoval predvídateľne, keď žalobca nemal odkiaľ vedieť, že odvolací súd uvažuje v intenciách iných právnych záverov, aké boli v konaní učinené a nemohol sa voči tomu brániť a argumentovať. Odvolací súd mal uviesť, ako sa mu javí právne posúdenie, prípadne v čom spočíva odlišnosť právneho názoru na existujúci skutkový stav a o tomto vopred informovať strany v záujme uplatnenia prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany“.

18. Dovolací súd poukazuje na § 383 CSP, v ktorom je vyjadrená zásada, že odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie. Odvolací súd nemôže prehodnotením dokazovania, ktoré vykonal súd prvej inštancie, odlišne posúdiť skutkový stav prejednáwanej veci. Táto zásada vyplýva z princípu neúplnej apelácie. Výnimku z tejto zásady predstavujú prípady, v ktorých odvolací súd dokazovanie zopakuje alebo doplní. Ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel, na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám (k tomu pozri napr. sp. zn. 2 M Cdo 8/2014, II. ÚS 506/2013).

19. Odvolací súd podľa týchto ustanovení a zásad v danej veci nepostupoval, keď vo svojom zmeňujúcom rozhodnutí vychádzal z dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie, na základe ktorých ale dospel k iným skutkovým zisteniam, z ktorých následne vyvodil iný právny záver, a to bez toho, aby doplnil alebo opakoval dokazovanie na nariadenom pojednávaní. Odvolací súd bez toho, aby nariadil na prejednanie veci pojednávanie, na ktorom by vykonal, resp. zopakoval dokazovanie, dospel k odlišným skutkovým zisteniam, konkrétne dospel záveru, že posúdiac predmetné zmluvy o pobyte, tieto nie sú fixnými zmluvami, že dojednané plnenie nebolo nemožné, lebo ho bolo možné vykonať po dojednanom čase, že odstúpenie od zmluvy zo strany žalobcu je neplatné a že žalovaný vyvrátil vyvrátiteľnú právnu domnienku o existenciu záväzku v súvislosti s uznaním záväzku.

20. Dovolateľ v dovolaní ďalej namieta, že odvolací súd náležite neobjasnil, ako dospel k presvedčeniu „o ustúpení pandémie, že k ustúpeniu pandémie príde v primeranom čase a že po jej ustúpení možno od strán spravodlivo požadovať, aby záväzok plnili“, keďže v rozhodnutí sa obmedzil len na konštatovanie, že „bolo možné predpokladať, že pandémia ustúpi“. Podľa mienky dovolateľa teda „odvolací súd neobjasnil, ako mohli strany sporu na jar 2020 predpokladať, kedy a za akých okolností dôjde k ustúpeniu pandémie“.

21. Je pravdou, že odvolací súd svoje tvrdenie o predpoklade, že „pandémia časom ustúpi“, náležite neodôvodnil, keď v bode 80. napadnutého rozhodnutia iba uviedol, že „v prípade, že prekážku realizácie pobytu predstavoval akýkoľvek stav (skutkový alebo právny), súvisiaci s pandemiou Covid 19 (rôzne povinnosti, zákazy a odporúčania), nemohol mať za následok trvalý charakter nemožnosti plnenia, keďže v danom čase bolo možné predpokladať, že pandémia časom ustúpi a teda, že protipandemické opatrenia budú zmiernené alebo zrušené. Táto prekážka s ústupom pandémie nepochybne odpadla, preto nemožno tvrdiť, že mala trvalý charakter, ktorý nemožnosť plnenia podľa § 575 ods. 2 OZ predpokladá“.

22. Z takéhoto tvrdenia nie je zrejmé, akými úvahami sa odvolací súd riadil, pretože neuviedol, na základe čoho mali strany sporu na jar 2020 predpokladať, že celosvetová pandémia Covid 19 časom (a akým časom) ustúpi.

23. V súvislosti s týmto tvrdením považuje dovolací súd súčasne za potrebné poukázať na skutočnosť, že dané tvrdenie uviedol odvolací súd v kontexte záveru o neexistencii prekážky trvalého charakteru, ktorú nemožnosť plnenia podľa § 575 ods. 2 Občianskeho zákonníka predpokladá. Uvedený záver, teda záver o neexistencii nemožného plnenia možno považovať za protirečivý ku skoršiemu konštatovaniu odvolacieho súdu v bode 68. napadnutého rozhodnutia, v zmysle ktorého odvolací súd uviedol, že „súd

prvej inštancie teda správne konštatoval, že bolo objektívne nemožné, aby sa pobyt v škole v prírode v danom období realizoval“, a to z dôvodu, že „v dojednanom čase, t. j. v čase od 11.5.-15.5.2020 pobyt, ktorý je predmetom konania, nebolo možné realizovať pre nesúhlasné stanovisko Regionálneho úradu verejného zdravotníctva ako odvolacieho orgánu číslo: B/202/00556-HDM/002980 zo dňa 14.5.2020“. Aplikujúc príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka o nemožnosti plnenia, doplnené ustanoveniami Obchodného zákonníka o dodatočnej nemožnosti plnenia nemožno konštatovať, že plnenie je objektívne nemožné (podľa § 352 ods. 2 Obchodného zákonníka) a súčasne konštatovať, že plnenie je možné, lebo nejde o prekážku trvalého charakteru, ktorú vyžaduje § 575 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

24. Na záver dovolací súd poznamenáva, že dovolateľ podal dovolanie v zmysle § 420 písm. f) CSP. V dovolaní však zároveň v bode III. uviedol dovolacie otázky, ktoré podľa dovolateľa neboli v dovolacej praxi explicitne riešené. Ak by aj dovolací súd pripustil, že dovolateľ podal dovolanie aj v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia, bolo by potrebné v tejto časti dovolanie odmietnuť pre majetkový cenzus podľa § 447 písm. c) CSP v spojení s § 422 ods. 1 písm. a) CSP (výška minimálnej mzdy v čase začatia konania v roku 2021 predstavovala sumu 623 eur, t. j. predmet konania neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy).

25. S poukazom na uvedené skutočnosti dovolací súd konštatuje, že odvolací súd svojím procesným postupom znemožnil žalobcovi uskutočňovať jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

26. Odvolací súd v ďalšom konaní opätovne posúdi odvolanie podané v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) a h) CSP, pričom ak dospeje k záveru o potrebe zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nariadi na prejednanie odvolania pojednávanie (§ 384 ods. 1 CSP a § 385 CSP). V ďalšom konaní bude opätovne posudzovať otázku nemožnosti plnenia a svoj záver o možnosti/nemožnosti plnenia podriadi pod konkrétnu hmotnoprávnú normu Občianskeho alebo Obchodného zákonníka.

27. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd aj o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

28. V ďalšom konaní je súd nižšej inštancie právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (§ 455 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.